

१५ सप्टेंबर ते १५ डिसेंबर, २०२३ या कालावधीत
मुख्यमंत्री सक्षम शहर स्पर्धा - २०२३ तसेच मुख्यमंत्री
सक्षम वॉर्ड स्पर्धा - २०२३.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: स्वमअ-२०२२/प्र.क्र.१२६/नवि-३४
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक : १५ सप्टेंबर, २०२३

शासन निर्णय :

राज्यातील “ड” वर्ग महानगरपालिका त्याचप्रमाणे सर्व नगरपरिषदा व नगरपंचायतींमध्ये शहर स्तरावर “मुख्यमंत्री सक्षम शहर स्पर्धा - २०२३” व इतर महानगरपालिकांमध्ये वॉर्ड स्तरावर “मुख्यमंत्री सक्षम वॉर्ड स्पर्धा-२०२३” दिनांक १५ सप्टेंबर ते १५ डिसेंबर, २०२३ या कालावधीत आयोजित करण्यात येत आहे.

२. सदर स्पर्धेतील महत्त्वाच्या बाबी खालील प्रमाणे आहेत-

१. मुख्यमंत्री सक्षम शहर स्पर्धा - २०२३ दोन स्तरावर घेण्यात येईल. प्रथम विभाग स्तरावर वर्गनिहाय सर्वाधिक गुणवत्ता प्राप्त ३ शहरांची निवड करण्यात येऊन त्यांना विभागस्तरीय पारितोषिक देण्यात येईल. विभाग स्तरावर वर्गनिहाय सर्वोत्तम ठरणाऱ्या शहरांमधून राज्य स्तरावर मुल्यांकन करून वर्गनिहाय सर्वाधिक गुणवत्ता प्राप्त ३ शहरांची निवड करण्यात येऊन त्यांना राज्यस्तरीय पारितोषिक देण्यात येईल.
२. मुख्यमंत्री सक्षम वॉर्ड स्पर्धा-२०२३ राज्यस्तरावर घेण्यात येईल व त्यात राज्यस्तरावर मुल्यांकन करून वर्गनिहाय सर्वाधिक गुणवत्ता प्राप्त ३ वॉर्डची निवड करण्यात येऊन त्यांना राज्यस्तरीय पारितोषिक देण्यात येईल.
३. सर्व पात्र शहरांनी स्पर्धेत सहभागी होणे बंधनकारक राहिल.
४. सदर स्पर्धा दिनांक १५ सप्टेंबर ते १५ डिसेंबर, २०२३ या कालावधीत असेल.
५. मुख्यमंत्री सक्षम शहर स्पर्धेचे निकष व गुण या शासन निर्णयाच्या विवरणपत्र-१ मध्ये नमूद केल्या नुसार राहतील.
६. सक्षम वॉर्ड स्पर्धेचे निकष व गुण शासन निर्णयाच्या विवरणपत्र-२ मध्ये नमूद केल्या नुसार राहतील.
७. सदर स्पर्धेकरीता होणारा खर्च नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा स्वनिधी, सीएसआर निधी व लोकवर्गणी या मधून भागविण्यात यावा.
८. खालील नमूद केल्याप्रमाणे वर्गनिहाय (Categorywise) पहिल्या ३ क्रमांकांना पुढील प्रमाणे बक्षिसे देण्यात येतील.

**“मुख्यमंत्री सक्षम शहर स्पर्धा - २०२३”
राज्यस्तरीय पारितोषिके**

अ.क्र.	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा वर्ग	बक्षिसाची रक्कम (रुपये कोटीत)		
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक
१	“ड” वर्ग महानगरपालिका	५.००	३.००	२.००
२	“अ” व “ब” वर्ग नगरपरिषद	५.००	३.००	२.००
३	“क” वर्ग नगरपरिषद	५.००	३.००	२.००
४	नगरपंचायत	५.००	३.००	२.००
	एकूण बक्षीस रक्कम	२०.००	१२.००	८.००

**“मुख्यमंत्री सक्षम शहर स्पर्धा - २०२३”
विभागस्तरीय पारितोषिके**

अ.क्र.	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा वर्ग	बक्षिसाची रक्कम (रुपये कोटीत)		
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक
१	“ड” वर्ग महानगरपालिका	२.००	१.५०	१.००
२	“अ” व “ब” वर्ग नगरपरिषद	२.००	१.५०	१.००
३	“क” वर्ग नगरपरिषद	२.००	१.५०	१.००
४	नगरपंचायत	२.००	१.५०	१.००
	एकूण बक्षीस रक्कम	८.००	६.००	४.००

**“मुख्यमंत्री सक्षम वॉर्ड स्पर्धा - २०२३”
राज्यस्तरीय पारितोषिके**

अ.क्र.	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा वर्ग	बक्षिसाची रक्कम (रुपये कोटीत)		
		पहिला क्रमांक	दुसरा क्रमांक	तिसरा क्रमांक
१	महानगरपालिकेतील वॉर्ड (ड वर्ग महानगरपालिका वगळून)	३.००	२.००	१.००
	एकूण बक्षीस रक्कम	३.००	२.००	१.००

३. सदर “मुख्यमंत्री सक्षम शहर स्पर्धा - २०२३” व “मुख्यमंत्री सक्षम वॉर्ड स्पर्धा-२०२३” स्पर्धेमध्ये चांगली कामगिरी केलेल्या नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना या शासन निर्णयानुसार मार्गदर्शक सूचना

विचारात घेऊन “मुख्यमंत्री सक्षम शहर स्पर्धा - २०२३” व “मुख्यमंत्री सक्षम वॉर्ड स्पर्धा-२०२३” च्या कालावधीत शहरांनी केलेल्या कामगिरीची छाननी करण्याकरीता विभागस्तर व राज्यस्तरावर खालील प्रमाणे समिती स्थापन करण्यात येत आहे:-

मुख्यमंत्री सक्षम शहर स्पर्धा - २०२३ करीता विभागस्तरीय छाननी समिती		
१	विभागीय आयुक्त	अध्यक्ष
२	विभागीय आयुक्तांनी नामनिर्देशन केलेले एका जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी	सदस्य
३	सह सचिव/उप सचिव नगर विकास विभाग	सदस्य
४	विभागातील मान्यताप्राप्त वास्तुविशारद (आर्किटेक्ट)	सदस्य
५	विभागातील मान्यताप्राप्त कलाकार (आर्टिस्ट)	सदस्य
६	प्रादेशिक उपसंचालक, नगर परिषद प्रशासन, विभागीय आयुक्त कार्यालय	सदस्य सचिव

मुख्यमंत्री सक्षम शहर स्पर्धा - २०२३ व मुख्यमंत्री सक्षम वॉर्ड स्पर्धा-२०२३ करीता राज्यस्तरीय मुल्यांकन समिती		
१	प्रधान सचिव (नवि-२)	अध्यक्ष
२	सह सचिव/उप सचिव नगर विकास विभाग	सदस्य
३	राज्यातील प्रतिष्ठित संस्थांचे प्रतिनिधी (उदा. MCHI/CREDAI)	सदस्य
४	राज्यातील मान्यताप्राप्त वास्तुविशारद (आर्किटेक्ट)	सदस्य
५	राज्यातील मान्यताप्राप्त कलाकार (आर्टिस्ट)	सदस्य
६	आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय	सदस्य सचिव

४. मुख्यमंत्री सक्षम शहर स्पर्धेमध्ये शहरांच्या आयुक्त/मुख्याधिकारी यांनी परिशिष्ट १ मध्ये नमूद मुद्यांच्या अनुषंगाने प्रवेशिका त्यांच्या विभागातील विभागीय आयुक्तांच्या अध्यक्षतेखालील विभागस्तरीय छाननी समितीकडे दिनांक १५ नोव्हेंबर, २०२३ पुर्वी सादर करावी.

५. सदर प्रवेशिका प्राप्त झाल्यानंतर विभागस्तरीय छाननी समितीने त्या प्रस्तावांची छाननी करुन प्रत्येक शहरास भेट देऊन त्यांच्या विभागातील या शासन निर्णयात नमूद केल्यानुसार प्रत्येक वर्गनिहाय गुणांकन करुन सर्वाधिक गुणप्राप्त ३ नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची विभागस्तरीय पारितोषिकासाठी

निवड करावी. या निवड केलेल्या शहरांची शिफारस राज्यस्तरीय मुल्यांकन समितीच्या सदस्य सचिवांकडे १५ डिसेंबर, २०२३ पुर्वी पाठवावी.

६. राज्यस्तरीय मुल्यांकन समितीने त्यांच्याकडे प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांच्या अनुषंगाने प्रत्येक विभागातील प्रत्येक वर्गातील प्रथम शिफारस पात्र प्रत्येक शहरास भेट देऊन वर्गनिहाय गुणांकन करून सर्वाधिक गुणप्राप्त ३ नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची राज्यस्तरीय पारितोषिकासाठी निवड करून दिनांक १५ जानेवारी, २०२४ पुर्वी शासनास शिफारस करावी.

७. सक्षम वार्ड स्पर्धेमध्ये शहरांच्या आयुक्त यांनी स्पर्धा कालावधीमध्ये त्या शहरातील वॉर्ड निहाय केलेल्या कामाचे परिशिष्ट २ मध्ये नमूद मुद्यांच्या अनुषंगाने गुणांकन करून त्यांच्या शहरातील सर्वोत्कृष्ट वॉर्डची शिफारस दिनांक १५ डिसेंबर, २०२३ पर्यंत राज्यस्तरीय मुल्यांकन समितीच्या सदस्य सचिवांकडे पाठवावी. त्यानंतर अशा प्राप्त झालेल्या प्रस्तावावर राज्यस्तरीय मुल्यांकन समितीने शिफारस पात्र प्रत्येक शहरास भेट देऊन सर्वाधिक गुणप्राप्त ३ बक्षीस पात्र वॉर्डची राज्यस्तरीय पारितोषिकासाठी निवड करून दिनांक १५ जानेवारी, २०२४ पुर्वी शासनास शिफारस करावी.

८. “मुख्यमंत्री सक्षम शहर स्पर्धा - २०२३” व “मुख्यमंत्री सक्षम वॉर्ड स्पर्धा-२०२३” साठी देण्यात येणाऱ्या बक्षिस निधीचा खर्च खालील नमूद लेखाशिर्षाखाली सन २०२३-२४ च्या मंजूर अनुदानातून करण्यात आलेल्या तरतुदीमधून (ठोक अनुदानातून) भागविण्यात यावा.

महानगरपालिकांकरीता-

१९१, स्थानिक संस्था, महानगरपालिका, नगरविकास प्राधिकरणे, शहर सुधार मंडळे, इत्यादींना सहाय्य, (००) (००)(०२) महानगरपालिका (४२१७०५४१) क्षेत्रात मुलभूत सुखसोयीच्या विकासासाठी विशेष तरतूद (कार्यक्रम) ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर).

नगरपरिषदा व नगरपंचायतींकरीता-

मागणी क्र. एफ ५- १९२, नगर परिषदांना सहाय्य (००) (००) (०८) नगरपरिषदांना वैशिष्टपूर्ण कामांसाठी विशेष अनुदान (कार्यक्रम) ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर) (४२१७०६०३).

१०. सदर निधी आहरित करण्यासाठी आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, मुंबई यांना आहरण व संवितरण अधिकारी तसेच नियंत्रक अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

११. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०९१५१२४६२६३९२५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(अनिरुद्ध व्यं जेवळीकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई

२. मा.उप मुख्यमंत्री (गृह) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई

३. मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
५. विभागीय आयुक्त (सर्व)
६. आयुक्त, तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, बेलापूर, नवी मुंबई
७. जिल्हाधिकारी (सर्व)
८. आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व)
९. मुख्याधिकारी, नगरपरिषद/नगरपंचायती (सर्व)
- १०.उप सचिव, नगर विकास विभाग - २, मंत्रालय (सर्व)
- ११.निवडनस्ती, नवि-३४, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

शासन निर्णय, क्रमांक: स्वमअ-२०२२/प्र.क्र.१२६/नवि-३४, दिनांक १५ सप्टेंबर, २०२३ सोबतचे
विवरणपत्र-१

मुख्यमंत्री सक्षम शहर स्पर्धा - २०२३ चे निकष व गुण

अ.क्र.	स्पर्धेचे घटक/निकष	गुण
१	अ. शहरातील मध्यवर्ती चौक, प्रमुख रस्ते सुस्थितीत आणणे व सुशोभिकरण करणे ब. प्रमुख इमारती, प्रमुख वारसा स्थळे (हेरिटेज इमारती), तलाव, जलाशये व विहिरी यांची देखभाल करणे.	५ ३
२	घरोघरी जाऊन १०० टक्के विलगीकृत कचरा संकलन करणे	२
३	शहरात प्लास्टिक बंदी अंमलबजावणी करणे	३
४	शहरातील प्रमुख रस्त्यावरील अतिक्रमणांवर कार्यवाही	३
५	मालमत्ता कर संकलन, स्थावर जंगम मालमत्तेच्या विनियोगाचे व्यवस्थापन/ नगरपरिषदेचे आर्थिक नियोजन	३
६	सार्वजनिक वाचनालयाची उपलब्धता व व्यवस्थापन	२
७	स्वच्छता कर्मचाऱ्यांना शासकीय योजनांचा लाभ देणे.	३
८	शहरातील पदपथांवरील तसेच इतर ठिकाणांवर Street Furniture बसविणे व सौंदर्यीकरण करणे (place making).	३
९	शहराने राबविलेली नाविन्यपूर्ण योजना	५
१०	फेरीवाला विरहित क्षेत्र/फेरीवाला क्षेत्र निश्चित करणे	३
११	सार्वजनिक वाहन तळ - रिक्शा/टॅक्सी स्टँडची ठिकाणे निश्चित असणे व त्यांची व्यवस्थित निगा राखणे	३
१२	सार्वजनिक वाहतुक व्यवस्था - सुस्थितीतील वाहने, वेळापत्रके, सुरक्षित व आच्छादित बस थांबे	३
१३	सार्वजनिक व्यावसायिक व व्यापारी केंद्र - स्वच्छता व सुविधा, प्रसाधनगृहांची उपलब्धता	५
१४	पाणीपुरवठा व जल शुद्धीकरण प्रकल्प पूर्णक्षमतेने कार्यान्वित	५
१५	मलजल शुद्धीकरण प्रकल्प पूर्णक्षमतेने कार्यान्वित	५
१६	तीर्थस्थळ/वारसास्थळाची जपणूक करणे	३
१७	भुयारी गटारांवर मॅनहोल झाकणे सुस्थितीत असणे	३
१८	सार्वजनिक उद्याने - स्थानिक उद्यानांची निगा राखणे - मुलांसाठी खेळण्याची साधने असणे व ती सुस्थितीत राखलेली असणे	५
१९	रस्त्यांची देखभाल व सुशोभिकरण, दिशा दर्शक फलक, लेन मार्किंग, स्ट्रीट लाईट (पथ दिवे), सीसीटिव्ही व्यवस्था कार्यान्वित असणे	५
२०	कंपोस्ट निर्मितीस हरित ब्रँड प्राप्त असणे	५
२१	आरोग्य सुविधा - रुग्णालय सेवा, प्राथमिक आरोग्य सेवा उपलब्ध असणे	५
२२	राष्ट्रीय / राज्य पातळीवर मिळालेले पारितोषिक - स्वच्छ सर्वेक्षण, माझी वसुंधरा इत्यादि	५
२३	शाळा परिसराची स्वच्छता, सौंदर्यीकरण, प्रसाधनगृहे उपलब्ध असणे	५
२४	क्रिडांगणे सुस्थितीत असणे, क्रिडा साहित्याची उपलब्धता	५
२५	जेष्ठ नागरिकांसाठी विरंगुळा केंद्र असणे	३

शासन निर्णय, क्रमांक: स्वमअ-२०२२/प्र.क्र.१२६/नवि-३४, दिनांक १५ सप्टेंबर, २०२३ सोबतचे

विवरणपत्र-२

मुख्यमंत्री सक्षम वॉर्ड स्पर्धा - २०२३ चे निकष व गुण

अ.क्र.	स्पर्धेचे घटक/निकष	गुण
१	वॉर्ड सौंदर्यीकरण करणे, चौक सुशोभिकरण, शिल्पे/कारंजे उभारणी	५
२	घरोघरी जाऊन १०० टक्के विलगीकृत कचरा संकलन करणे	५
३	सर्व रस्त्यांची सफाई, बाजार परिसरात लीटर बिनस, कचरा कुंडी मुक्त वॉर्ड	५
४	वॉर्डमध्ये प्लास्टिक बंदी करणे	५
५	वॉर्डतील प्रमुख रस्त्यावरील अतिक्रमणांवर कार्यवाही	५
६	मालमत्ता कर संकलन	५
७	सार्वजनिक वाचनालयांची उपलब्धता व व्यवस्थापन	५
८	वॉर्ड मधील पदपथांवरील तसेच इतर ठिकाणांवर Street Furniture बसविणे व सौंदर्यीकरण करणे (place making)	५
९	फेरीवाला विरहित क्षेत्र / फेरीवाला क्षेत्र निश्चित करणे	५
१०	सार्वजनिक वाहन तळ - रिक्शा / टॅक्सी स्टॅंडची ठिकाणे निश्चित असणे व त्यांची व्यवस्थित निगा राखणे	५
११	सार्वजनिक वाहतुक व्यवस्था - सुरक्षित व आच्छादित बस थांबे	५
१२	सार्वजनिक प्रसाधनगृहांची उपलब्धता	५
१३	बाजाराच्या ठिकाणी सार्वजनिक शौचालये	५
१४	तीर्थस्थळ / वारसास्थळाची जपणूक करणे	५
१५	भुयारी गटारांवर मॅनहोल झाकणे सुस्थितीत असणे	५
१६	सार्वजनिक उद्याने - स्थानिक उद्यानांची निगा राखणे - मुलांसाठी खेळण्याची साधने असणे व ती सुस्थितीत राखलेली असणे	५
१७	रस्त्यांची देखभाल व सुशोभिकरण, दिशा दर्शक फलक, लेन मार्किंग, स्ट्रीट लाईट (पथ दिवे), सीसीटिव्ही व्यवस्था कार्यान्वित असणे	५
१८	होम वेस्ट कंपोस्टींग अँड बल्क वेस्ट जनरेटर प्रक्रिया करणे	५
१९	गृहनिर्माण संकुलातील रेन वॉटर हार्वेस्टिंग	५
२०	वॉर्ड मध्ये नाविन्यपूर्ण संकल्पना राबविणे	५